

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za

celo leto naprej 26 K.—h
pol leta . . . 13 .—
četrt . . . 6 .50
mesec . . . 2 .20

V upravništvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K.—h
pol leta . . . 10 .—
četrt . . . 5 .—
mesec . . . 1 .70

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 83.

V Ljubljani, v petek 12. aprila 1901.

Letnik XXIX.

S III. sestanka slovanskih časnikarjev.

III.

Dubrovnik, 8. aprila 1901.

Danes se je vršil kongres v gledališču Bonda. Ideje, ki so prišle na površje ta dan, so sledeče: 1. Naglašala se je od vseh strani potreba slovanske vzajemnosti. To je bila vodilna ideja, katero so pa motile druge, ki so proti volji sklicateljev spontanno privrele na dan. 2. Ostro se je pokazalo nasprotstvo med Srbi in Hrvati. Hrvati imajo v Dubrovniku občino v rokah in izdajajo list »Crvena Hrvatska«. Srbi so v manjšini in imajo list »Dubrovnik«. Srbi so bili sestanku protivni, ker pred svetom govore o srbstvu Dubrovnik, a dobro vedo, da je tega srbstva tako malo, da ne more javno nastopiti. Ko se je pa vendar sestanek osnoval, so bili v zadregi. Fabbria, urednik »Dubrovnik«, je prišel na shod, a ko je videl, da je hrvaška ideja vsem simpatičnejša od srbske, ga je ostentativno s protestom zapustil. Srbi so predlagali pred shodom resolucijo, da se naj vrne srbskim listom poštni debit, ki jim ga je vlada vzela, a so potem pismeno resolucijo preklicali. 3. Nasprotstvo med Rusi in Poljaki je zavzelo velik del debate. Rus dr. Vergun je strastno nastopil proti Poljakom, na kar so ti glasno in odločno ugovarjali. 4. ideja, ki sta jo pa zastopala samo dva, namreč Čeh dr. Preiss in Slovenec dr. Lampe, da se naj slovansko časnikarstvo peča intenzivneje z narodnogospodarskim in socijalnim delom v obrambo ljudstva, je pri tem položaju bila potisnjena v ozadje.

Slovenska udeležba je bila prilično slaba. Tega je krivo, da je bil za organizatorja imenovan Malovrh. Da bi katoličane odvrnil, je »Narod« priobčil notico, da se bo ta shod potegnil za agitacijo proti »latincem«. To je odvrnilo mnogo naših urednikov, ki bi bili gotovo šli v Dubrovnik. Ta novica ni bila resnična, ampak tendenciozno izmišljena. A slednjič ni bilo tudi »Narodovcev«, ampak prišel je v njih imenu samo g. Dimnik. Slovenci so bili stiri. Med gosti so bili zato v večini Poljaki in Čehi, Rusa sta prišla le dva. Udeležnikov je bilo okoli 60.

V ponedeljek ob 9. zjutraj je bila v cerkvi sv. Vlahi sv. maša, ki so se je novinarji v precejšnjem številu udeležili. Takoj

na to se je začelo zborovanje v gledališču Bonda. Dr. Mazzura je otvoril shod z lepim govorom, v katerem je slavil dubrovniško zgodovino in našteval velike može, ki jih je rodilo to mesto: Pesnika Gundulića, Palmotića, matematika Boskovića, Žubrancića, diplomate Klaića, Tucića, Vojnovića. Kot predmet razprave je odločil le organizacijo dnevnega tiska, izključivši drugo slovstvo in politične razprave.

Župan dr. Čingrija, častljiv starina, se mu je nato zahvalil. Ker mesto serlanjosti, Zagreb, zaradi političnih razmer ne more sprejeti slovanskih časnikarjev, sprejema jih gostoljubno mesto prošlosti. Ne turški polmesec ne zastava beneškega leva nista vihrala nikdar z dubrovačkih zidov. Znanost in umetnost sta tu cveteli, ko za nje niti vedeli niso oni, ki sedaj prezirajo Hrvata. — Brzobjavno se je izrekla nato udanost Nj. Veličanstvu, in brzobjavke so se poslale Riegerju v Prago, Dunajevskemu v Peterburg in Strossmayerju v Djakovo.

Predsedstvo se je konstituiralo sledeče: Predsednik Chylinski, urednik »Czasa« podpredsednika dr. Hurban Vajansky in Gabršček. Ko je urednik »Dziennika Polskiego« doktor Ostaszewski-Baranski poročal o zadnjem sestanku v Krakovu in njega vseh, je začel z dnevnim redom mesto odsotnega dr. Prokopa Gregra urednik praških »Narodnih Listov« Anyž. Naglašal je potrebo, da se ustanovi skupna slovanska dopisovalnica, ki bi slovanske liste preskrbovala z izvirnimi in objektivnimi brzobjavkami o slovanskih razmerah. Sedaj imamo pač vladni »Correspondenzbureau«, ki pa ne ustreza temu smotru, ker o Slovanih ne poroča objektivno.

Govornik pravi, da prinaša ta dopisovalnica tendenciozno brzobjavke, ki so čisto Slovanom naravnost krivične. Tak urad, ki bi naglo in izvestno prinašal poročila o vseh slovanstva se tičočih dogodkih, je neobhodno potreben. Tega vprašanja pa ne more rešiti eden sam slovanski narod, ker je z ekonomičnega in žurnalističnega stališča treba združiti in koncentrirati pri tem vse, ki se pečajo s slovanskim časopisjem. V Čehih je središče, tam se naj začne organizacija. Sedaj se je tam že nekaj podobnega poskušilo. Češki novinarji so zložili 23 000 gl. za urad »Narodni rada«, ki ima tak smoter.

A to je premalo. Treba je zbrati za to strokovnjaške moči. Diletanti ne morejo voditi takega važnega podjetja, zato treba žurnalistično temeljito izobraženih sil in precejšnjega kapitala, kar zamorejo avstrijski Slovani le, če se vsi združijo. Gospod Ryba je zato, da ta novinarski sestanek pritise na vladni korespondenčni birô in z resolucijo zahteva od njega, da je Slovanom pravičen. Slovani plačujejo tudi davke, iz katerih se vzdržuje vladna dopisovalnica, če bi sedaj plačevali še za svojo, bi imeli po krivici dvojne izdatke. Gospod Hovorka se pritožuje, da dobivajo Čehi vse brzobjavke le nemške. Poljaki na to povedo, da se njim dostavljajo brzobjavke v poljskem jeziku. — Stojalovski je udrihal po poljski gališki žurnalistiki, katera tudi vedoma napačno poroča o gibanju, kateremu stoji on na čelu. Rus dr. Vergun prijema Poljake, da se o Rusih informirajo iz nemških listov ter tudi o teh napačno poročajo. Dopisovalnica naj ima zveze v Rusiji, da bo objektivno poročala od tam. Dr. Preiss zahteva, da se naj slovansko časopisje bolj ozira na narodnogospodarski del. Ta dopisovalnica bi morala liste natančno informirati o slovanskih trgovskih in industrijalnih razmerah. Socijalni in narodnogospodarski del mora imeti slovanski značaj. Zvedeti je treba, kaj je dobrega, kaj slabega, in dati narodu pravo socijalno vzgojo.

Sprejeta je bila slednjič resolucija, ki zahteva: 1. da se osnuje slovanski korespondenčni birô, 2. da skrbi vladni korespondenčni birô za pravična poročila o Slovanih, 3. da daje vsakemu narodu poročila v njegovem jeziku.

Druga točka je bila stanovska organizacija časnikarjev, o kateri je poročal g. Fr. Hovorka, urednik »Hlása Národa« v Pragi. Čehi imajo že začetek te organizacije, Poljaki manje, drugi Slovani v Avstriji skoro nič. Treba preskrbeti časnikarje za slučaj bolezni, brezdelnosti, invalidnosti, treba skrbeti tudi za pokojnino. To vse bi moglo izvesti samo društvo, ki bi obsegalo vse slovanske časnikarje v Avstriji, ter imelo svoje sekcije v posameznih avstrijskih deželah. To društvo bi moglo tudi pripraviti redne shode slovanskih časnikarjev. — Preskrbeti bi si moralo slovar vseh slovanskih krajevskih imen. Zdaj se slovanski

kraji tudi v slovanskih listih čisto imenujejo z nemškimi imeni, ker slovanska imena niso znana. Doslej si je za to pridobil že precej zaslug urednik »Politike« Kummer, ki je tak slovarček sproti sestavljal za svojo privatno rabo. Društvo bi to misel lahko popolnoma izvedlo ter slovar izdalo s pomočjo kake znanstvene akademije. Na Dunaju imajo že internacionalno društvo časnikarjev. Sedaj Slovanom ni priporočati pristopa k temu društvu. A če so Slovani organizirani, morejo združeno pristopiti v to društvo ter dobiti tako mesto v predsedstvu. Društvo slovanskih časnikarjev bi se potegovalo za pravice naših časopisov. V stvarnih in zasebnih prepirih bi veljalo časnikarjem kot najvišje razsodišče ter bi poravnalo marsikatero razpore. Skrbelo bi za dobre informacije listom, in dajalo akademično izobraženim mladim ljudem stipendije, da se izobrazijo v raznih slovanskih jezikih in strokovno izurijo v žurnalistiki. V Franciji imajo že šolo za žurnaliste. Društvo bi moglo poslati mlade ljudi na to šolo, dokler drugod nimamo nič podobnega.

G. Pukl, urednik »Südnas« podpira ta predlog, ker je silno želeli, da se slovansko časopisje povzdigne na višjo stopinjo. Želeli je, da bi novinarstvo postalo učni predmet na visokih šolah. Za to pa ni, da bi središče bilo v Pragi, ampak naj bo v središču države na Dunaju.

Slednjič se je brez določitve sedeža sklenila resolucija, ki zahteva ustanovitev društva slovanskih časnikarjev ter izroča dotične priprave praškemu pripravljalnemu odboru.

Okrožnica Leona XIII. o krščanski demokraciji.

(Konec.)

Dolžnost duhovnikov.

Pri vseh teh stvarih, ki so tesno zvezane s koristmi cerkve in krščanskega ljudstva, imajo služabniki cerkve prevažen nastop, ki zahteva bogato mero vednosti, previdnosti in ljubezni. Da je koristno iti mej ljudstvo in blagodejno zanj delovati, ravnaoč se po času in razmerah, to smo si steli v dolžnost že opetovano povdarjati govoreč duhovnom. Še večkrat pa smo v okrožnicah škofom in drugim cerkvenim dostojanstvenikom tudi še zadnja leta pohvalno ome-

LISTEK.

Suženjstvo.

Predvčerajšnjim je govoril g. G o d e o v »Katoliškem domu« o suženjstvu, katero vlada v raznih oblikah še dandanes po tujih deželah. Suženjstvo v starodavni obliki je pri Mohamedanih in nekaterih njihovih sosedih. Tu se smatra suženj kot last gospodarja. Protisuženjski kongresi so pridobili več orientalskih vladarjev, da so pismeno obljubili zatreti suženjstvo; a te obljube so ostale le na papirju. Neguš Menelik je n. pr. podpisal določbe drugega protisuženjskega kongresa v Bruselju, izvršuje jih pa ne, ampak le tedaj suženjskim trgovcem konfiskuje sužnje ter jim jih ukaže vzeti, kadar za svoj lastni dvor rabi novih sužnjikov! — Sužnji so narodi ob veletoku Kongo v osrednji Afriki. Uradniki kongiške države kar cele rodove silijo k nenavadno težkemu delu. Pravijo, da jih hočejo na ta

način civilizirati, v resnici hočejo pa le napolniti lastne žepce. In gorje zamorcem, ako si drznejo odreči pokorščino! Častnik Lother je dal lani okrog 1000 kongiškim zamorcem odsekati roko, ker mu niso toliko prinesli kavčuka, kolikor je bil ukazal. — Posebna vrsta suženjstva se nahaja pri Burih v Južni Afriki. Buri imajo za sužnje zamorce, katere so ujeli v vojski; tudi potomci teh sužnje ostanejo kot sužnjiki pri farmi, kjer so služili stariši. Burski suženj ni prost, ne sme nikamor z domače farne, mora vse ubogati in se mora do Bura obnašati silno ponižno. V družinsko sobo, v »hišo«, zamorec niti stopiti ne sme. Vendar pa Buri teh sužnjev ne smatra za svojo lastnino, kot n. pr. mi žival, ne kaznuje jih nečloveško in jih tudi ne prodaja nikdar. Zato Buri vedno zatrjujejo, da nimajo sužnje, češ, ko bi jih imeli, bi jih bil pa že kdo od nas kupil. Izgovor je dober. — Med omikanimi narodi so najdalje imeli sužnje Braziljanci. Šele l. 1888. je brazilski cesar Dom Pedro na željo papeža Leona XIII.

odpravil suženjstvo. Braziljanci so od 16ega stoletja do zadnjih časov dobivali sužnje iz Afrike, kamor so jih hodili lovit. V Braziliji so sužnjiki delali na ogromnih kmetijah, takozvanih plantažah, kjer se prideluje bombaž. Odprava suženjstva je provzročila lastnikom plantaž ogromno škodo, zakaj izgubili so na tisoče moči, ki so prej delale zastonj. Kako so si zdaj plantaževci pomagali? Začeli so loviti sužnje v Evropi, in žal, da so dobili le preveč lahkovernežev, ki so jim šli na limance. To so bili večinoma revni ljudje. Plantaževci jim je plačal vožnjo v Brazilijo, naselnik se je pa zavezal, da bo plantaževcu zastonj delal, dokler ne bo vožnja plačana. S to obljubo si je pa naselnik podpisal smrtno obsodbo. Plantaževci namreč ve stvari tako sukati, da ima naselnik vedno več dolga pri njem in da mora do zadnjega zdihljaja plantaževcu zastonj delati!

Naselnik je na tak način pravi suženj, kakor je bil poprej zamorec, in med temi brazilskimi sužnjiki je tudi več tisoč Sloven-

cev! Plantaževci kaj lahko priklene naselnike na svoje posestvo. Vožnjo čez morje jim zaračuna, kakor drago hoče; naselniki ne morejo s plantaže nikamor, ker plantaže stražijo oboroženci; in to še ni taka krivica, kajti sicer bi naselniki prvi teden ušli, in plantaževcu bi nihče ne povrnil, kar je veljala vožnja po morju. Karkoli naselniki rabijo, morajo kupiti od plantaževca, saj drugam ne smejo. On jim pa vse zaračuna, kar najdražje more; plačati naselnik navadno nima s čim in osodepolni dolg vedno raste. Kar naselnik pridelava za se, ne more prodati drugemu, kakor plantaževcu; ta pa plača, kar najslabše more. To in še mnogo drugega je vzrok, da mnogo Evropejcev, tudi mnogo Slovencev živi pravo suženjsko življenje v Braziliji. In ker suženjstva niso z mladega vajeni, zato se čutijo še stokrat bolj nesrečne, kakor zamorski sužnji.

Ob sklepu je predavatelj opozoril poslušalce, naj branijo vsakomur, ki bi hotel iti v Brazilijo delat na plantaže.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. aprila.

Poslanec Schlesinger †.

Dne 10. aprila je v Briksenu v sanatoriju umrl državni poslanec in profesor na dunajski visoki poljedelski šoli Jos. Schlesinger v 70. letu svoje dobe. Pokojni je kot državni poslanec pripadal krščansko-socialni stranki. Prvikrat je bil izvoljen v parlament v letu 1891. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je prodril v osmem okraju z 2301 glasom proti liberalcu dr. Nechanskemu, ki je dobil le 725 glasov. Krščanski socialci izgube s Schlesingerjem v državnem in deželnem zboru, kateremu je pripadal od leta 1896, jednega najboljših prvobojevnikov, ki je z besedo in peresom mnogo storil za sveto stvar, katero je vneto zagovarjal do zadnjega diha. Najbolj se je odlikoval z govorom 27. jan. 1893, ko je zahteval od naučne uprave, naj pazi nato, da se bo vršil pouk versko-nravno, in naj opozori profesorje, naj ne vzgajajo mladine v materijalističnem duhu, potem pa 10. dec. 1895, ko je pri razpravi o nagodbi rekel: »S tako bando, polno nesnage, naj sklenemo pogodbo«, s čimur si je zaslužil seveda ukor. — Povodom njegove smrti piše dunajska židinja, da bodo ta mandat težko še ohranili antisemitje, kakor da bi bilo zadnjič židovstvo oddalo svoje glasove Schlesingerju.

Avstrijska kanalska predloga.

O vladnem načrtu, ki ga pripravlja glede zgradbe vodnih cest na Češkem, Moravskem in deloma tudi v Galiciji, in ga v kratkem predloži zbornici, se poročajo izza kulis že nekatere podrobnosti. Najprej se poroča, da namerava vlada pokriti proračunjene stroške v dveh perijodah, in to v dobi od 1904 do 1910 ter od 1910 do 1924. Ves načrt bi se v resnici izvedel v 20 letih. V prvi dobi bode zahtevala vlada vsako leto 28 do 29 milijonov, torej v sedmih letih blizu 200 milijonov kron. Ostalo pokritje se določi s posebnim načrtom. Nerešeno je pa še vprašanje, po kateri proggi se zveže Donava z Moldavo. Nekateri se ogrevajo za zvezo preko Linca in Budjejevic, drugi pa preko Korneuburga in Budjejevic. V zbornici predloga ne bo zadela ob prevelike ovire, nekateri se bodo upirali le zahtevi, naj bi kronovine donasale k proračunjenim stroškom.

Volitve v češki deželni zbor

se vrše, kakor se poroča nekemu listu, šele v zadnjem četrtletju tekočega leta, torej bržkone v oktobru ali novembru. Natančnejši rok za razpust tega deželnega zastopa ter za nove volitve definitivno še ni določen, sodi se pa, da bodo češki kakor tudi mnogi drugi deželni zbori završili svoje delo že v mesecu juniju.

Židje v Budimpešti.

Po zadnjem ljudskem štetju šteje Budimpešta 703.448 prebivalcev in mej temi je židov nič manj nego 166.198 ali 23,6 odstotka vsega prebivalstva. Pred 30 leti so našli v ogerskem glavnem mestu le 44.890 židov, katerih število se je torej v tej kratki dobi skoro početrilo. Takega razmerja mej katoliki in židi ni zlepa najti v naši monarhiji. Z Budimpešto se more kvečjemu kosati le kako gališko ali gorenje-ogersko gnjezdo. In Budimpešta je sedež nekdanjega marijanskega kraljestva. No, čuditi se temu ni, saj je dovolj znano, da so vrata glavnega mesta na stečaj odprta vsakemu privandranemu židu, ki postane takoj meščan in državljani, ako plača le kolek za jedno krono, ki se mu pa v gotovih slučajih tudi rada odpusti.

Nastop vlade velikega vojvode meklenburg-šverinskega.

Dne 8. t. m. se je v posebnem, zelo prisrčnem pismu poslovil vojvoda-regent Ivan Albrecht od vlade in prebivalstva ter izročil vladu, ki jo je prevzel po smrti svojega brata, polnoletnemu velikemu vojvodi meklenburg-šverinskemu, Frideriku Franu IV., ki je naslednji dan z vso slovesnostjo došel v Šverin. Ljudstvo je svojega novega vladarja zelo navdušeno pozdravilo.

Nova srbska ustava.

Mej brzojavkami smo objavili nedavno glavne določbe nove srbske ustave, katero bo izvedel kralj Aleksander s pomočjo novega Vučićevega ministerstva. Liberalci pra-

vijo, da je ta ustava vseskozi strogo liberalna, ker zajamčuje popolno svobodo v vsakem (?) oziru, pravno, versko, časniško svobodo, prepovedani so izjemni in nagli sodi, in čujte in strmite, še celo svobodo misli in vesti. Kaj takega pa še ne; Srbija bo kmalu vzor vsem ustavnim državam. Vendar pa ni vseskozi veljalo res liberalno načelo. V senat, ki je na novo ustanovljen in obstoji iz 51 članov, imenuje kralj poleg metropolita, škofa v Nišu in doraslega prestolonaslednika kar 30 dosmrtnih članov in le 18 jih volijo višji obdaščenci. Izvoljen more biti le tak obdaščenc, ki plačuje vsaj 400 frankov davka. Prav malo bolje je v tem pogledu z volitvami v skupščino in malo manjka, da ustava ne določa, ti in ti morajo priti v parlament. To je vse prikrojeno po pristno »liberalnem« receptu.

Botha želi miru?

Iz Kapstadta je te dni presenetila Evropo vest, da je burski general Botha uvel nova mirovna pogajanja, ker menda sam ne more več voditi nadaljne vojske, Dewetu se je pa jelo nekaj mešati in mu Botha ne more nič več zaupati. V zadnjem času je Dewet po tem poročilu marsikaj učinil, kar se ne da zagovarjati. Tako nekako je tožil »obupani« Botha, le to se ne ve, ali je bil Kitchener sam ali kdo njegovih tako srečen, da je ujel te tolažljive besede. Reuterjev urad, ki poroča to vest, se je zopet jednokrat pošteno usedel na limanice. Ako je Botha odločno odklonil prve Kitchenerjeve mirovne pogoje, pač ni pričakovati, da bi sedaj sam prosil miru. To bi bilo zanj preponeževalno. Bržkone bo resnično le to, da je Kitchener prišel na dan z novimi pogoji, o katerih se sedaj vrši razgovor. In potem Dewetova »slaboumnost«! Prav gotovo je res, da njegovi koraki niso všeč Angležem, katerim provzroča toliko preglavic, a trdi-tev, da bi bil Botha nezadovoljen s tem, da vodi Dewet tako izbornu za nos svoje nasledovalce, je naravnost bedasta. Sicer bi bili pa Angleži gotovo najzadnji, katerim bi se Botha pritoževal nad nesposobnostjo svojega sobojevnika.

Dopisi.

Z meteorološkega opazovališča, dne 6. aprila 1901. Pred tedni je dal predsednik našega observatorija klerikalcem na »črni gori« koncesijo, da si smejo postaviti svojo podružnično kolibo. Za vzrok so navajali črnogorci, da se tam vidi največ astronomičnih prikazij in na krotki zemlji največ čudnih stvari, no, takorekoč čudežev, odkar je tamošnje ljudstvo pod turško in rusko oblastjo. Da bi pa matica preveč na ugledu ne trpela, smo si raje astronomične prikazni za-se »obdržali«, za zemeljske in čudežne smo pa napeljali po celem okraju telefon, ki nam natančno poroča gibanje teh zemeljskih bitij.

Iz Drage bomo v kratkem zabeležili nekaj kritičnih dnij: sedaj še preiskujemo, ali so bili prve ali druge vrste. Iz Loškega potoka smo pa po telefonu to-le poizvedeli. Tam vlada še vedno poglavar liberalcev. Na starodavnem Tabru pa še vedno stoji stara lipa. In tam pod tisto lipo daje župan marsikaj ob nedeljah klicati, kar se nam naravnost »čudno« zdi. In za danes bomo samo te »čudne klice« občudovali.

I. klic. Tam na 8. decembra dan si je modri oča to-le izmislil: »Danes popoldne bo v Travniku shod. Povabljeni sta oba kandidata: duhovske in kmetijske stranke.« Tako smešnega klica še ni doživela stara lipa. Ta zlobnost pač ne potrebuje komentara.

II. klic. Tam po volitvah enkrat je ušla našemu vrlemu kovaču skrivna sodba iz srca na jezik, in je rekel, da so »Travničani (to je liberalna vas pri nas) same b . . . . . Kovač ni vedel, da ni v parlamentu, kjer se svobodno govori. Precej so ga prijeli zavedni in napredni Travničani, da je moral preklicati pod lipo. Ne vem, kako je preklical, a če je preklical, je menda rekel: »Travničani niso same b . . . . .« In lipa bi bila zadovoljna. Dalje nismo preiskovali, ali so bili potem vaščani zadovoljni.

III. Tam na cvetno nedeljo je zopet dal gospod župan I. R. klicati, kar je tudi nas nagnilo v prvi vrsti, da sporočimo strmečemu svetu. Klic je bil: »Kdor bo prestopil župana R. prag, ne bo ferdaman!«

In sedaj se obračamo na vas, slovenski in svetovni liberalci, katerim še iskrica strahu pred peklom tli globoko v srcu, stopite čez ta prag in ni se vam bati »ferdamanja«. Časih so romali v Ferrey k Voltaire-ju, Nemci romajo na Bismarckov grob, zakaj bi Slovenci ne romali na ta prag. Kakor smo izvedeli izza kulis, nameravajo liberalci tega moža postaviti kandidatom za deželni zbor. Če se torej to romanje obnese, mu ne bo treba agitirati po vasih in hišah; kar na pragu bo stal, pa bo . . . . . Poti pa dve peljati v Travnik na prag: ena čez Rakek in odtod s pošto, druga po pohlevni dolenski železnici do Ortneka in odtod čez Sodražico v Travnik. Izberite si eno! Pričakujemo v kratkem vlakov. Takrat vam že sporočimo. Mi bi se nič ne čudili, če vstane v Travniku nov prorok. Zadnjič je v »Narodu« pisal, da mu leta okrog glave neki ptič — on ga je imenoval kraljiček. Ne zamerimo mu tega, ker ornitologije nikoli studiral ni. Mi pa mislimo, da bo to tak »čudežni« ptič. Tudi je pravil, da ga straši neki »krumpasti« meteor. Kaj če bi bil to oni črni »Kappa« in on drugi prorok? Vse to se bo razjasnilo in Vam sporočimo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. aprila.

Stolni dekan Gregor Schellander †.

Po dolgem bolehanju je na veliko soboto dne 6. t. m. opoludne umrl v Celovcu, kot smo že omenili, preč. gospod stolni dekan Gregor Schellander, star 86 let. Porodil se je pokojnik dne 27. maja 1815 v Celovcu, bil v mašnika posvečen dne 31. julija 1838. L. 1869. je že postal stolni korar, več let je deloval kot župnik pri sv. Hemi, potem pa prišel v Celovec. Tu si je pridobil veliko zaslug kot načelnik Vincencij. družbe, katero je vpeljal, in kot vodja Marijanišča. Papež ga je imenoval za apostolskega protonotarja, cesar ga je odlikoval z zlatim zaslužnim križcem s krono. Pogreb je bil na velikonočni pondeljek. Sprevod je vodil mil. g. stolni prošt Lamb. Einspieler. — Bolehal je gospod stolni dekan Schellander od l. 1896., ko ga je na ulici povozil kolesar. G. stolni dekan je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo. N. p. v m!

Župnija Trnovo pri Hlirski Bistrici je bila podeljena č. g. dr. Jos. Kržišniku, ki je bil danes vmeščen.

Iz celovške škofije. Čast. gosp. Jos. Strieder, župnik v Fresenu, je postal župnik v Zagorici. — Duhovne vaje za duhovnike bo letos vodil č. o. Noldin S. J. iz Inomosta. — Č. o. H. Heggen S. J., profesor bogoslovja v Celovcu, je nevarno obolel.

Imenovanja v cestne odbore. Dež. odbor je imenoval v cestni odbor Brški: g. Feliksa Stareta, graščaka na Kolovcu in g. Janka Rahnetta, notarja na Brdu; v cestni odbor Višnjegorski pa g. Janka Poljanca, posestnika na Krki in g. Janka Škrbinca, nadučitelja v Višnji Gori.

Premeščen je sodnijski kancelist Rafael Gruden iz Kopra v Podgrad.

Umrl je v Hrastju pri Kranji danes dne 12. aprila zjutraj ob 7. uri upokojeni župnik zlatomašnik Simon Jan. Porojen je bil l. 1819, posvečen v mašnika l. 1844. N. v m. p.!

Kako je Malovrh načeloval slovenskim časnikarjem. Kakor znano, je uredništvo »Slov. Naroda« sklicevalo slovenske časnikarje, da jih organizira za stanek v Dubrovnik. Ker je Malovrh vabil, se niso hoteli prigrisati katoliški uredniki, in naš list se je prigrisil naravnost dr. Mazzuri. No, časnikarji so se odpeljali. Liberalci s svojim Malovrhom so se pa na poti izgubili. Tam nekje pri Opatiji jih je zmanjkalo. Da, v Opatiji so prijetne kavarne — hm, tu je prijetneje, kakor pa v Dubrovniku delati za slovansko vzajemnost. Tudi vnema za slovansko bogoslužje ni mogla »organizatorja« spraviti dalje. Radovedni smo, kaj je rekel dr. Tavčar, ko je zvedel za to »zastopanje« svojega glasila.

»Zadružna tiskarna v Ljubljani« registrovana zadruga z omejeno zavezo, je glasom objave v današnjem uradnem listu vpisana v zadružni register. Namen ji je, pokrivati tiskovno potreščino svojih udov,

njali to ljubečo skrb za ljudstvo ter rekli, da pristojna ona tako svetnim kakor redovnim duhovnom. Seveda duhovnom treba pri tem velike pozornosti in previdnosti, kakor to vidijo na vzgledih svetnikov. Ubogi ponižni Frančišek, Vincencij Pavljanski, oče nesrečnih in mnogi drugi, katerih se cerkev pohvalno spominja, so posvečevali neprestano skrb ljudstvu in sicer tako, da niso, četudi so bili z delom in skrbjo za druge preobloženi, pozabili na se, marveč z isto gorečnostjo vzgojevali svojega duha za popolnost.

Jedne točke nam je tukaj posebe omeniti, po kateri si, ako nato pazijo duhovni in tudi drugi prijatelji ljudstva, zunaj brez posebnih trudov pridobe veliko zaslug, da namreč ob ugodni priliki ljudstvo bratski svare varovati se povsod izgredev in izgrednikov, spoštovati vsako tujo pravico, predstojnikom skazovati dolžno spoštovanje in službo, ne podcenjevati družinskega življenja, ki je rodovito v raznih sadovih, ter po veri živeti in v njej iskati tolažila v grenkosti življenja. Da se ti nauki tembolj vtisnejo, je zelo koristno, opozarjati na vzor in varstvo presvete družine Nazaretske ali na vzgledih onih, koje je uprav skromno življenje vodilo do vrhunca krepostij, ali hrariti v ljudstvu nado večnega plačila v srečnejšem življenju.

Končno ponovimo že dani opomin, povdarjajoč njegovo važnost, da namreč posamezniki kakor tudi društva pri svojih delih na tem polju nikdar ne pozabijo, da morajo biti popolno podložni oblasti škofov. Naj jih ne vara pri tem neka pregoreča vnema ljubezni; ako se vsled te vneme ruši potrebna pokorščina, tedaj to ni prava gorečnost, ter ne donasja trajnih koristij in zato tudi ni Bogu dopadljiva. Oni Boga ljubijo, ki darujejo svoja mnenja ter poslušajo navodila svojih škofov kakor svoja; takim Bog tudi radovoljno pomaga ter jim deli pri njih delih zaželjeni vspeh. Temu treba pridružiti — da se življenje prilagodi načelom — krepostne vzgleda, posebno take, ki kažejo tudi nasprotne mehkužnosti in vživanja ljudi, ki z veseljem od svoje obilnosti dele bližnjemu ter so v težavah stanovitni in nepremagljivi.

Taki vzgledi so velezmožni vzbujati blagodejno razpoloženje in so tem vplivnejši, ako te kreposti krase življenje odličnih državljanov.

Dolžnost škofov.

Vspodbujamo Vas, častiti bratje, da primerno potrebam ljudij in krajev skrbite za te stvari previdno in goreče ter se o tem tudi skupno posvetujete, kadar se snidete. Vaša skrbljivost glede tega bodi živa in vaša avtoriteta naj vodi, omejuje, zadržuje, vse tako, da se pod pretvezo dobrega ne vtihotapi kaka ohlapnost v strogi sveti red ter da se ne moti red v hierarhiji, katero je Kristus določil v svoji cerkvi. Tako naj skupno delovanje vseh katoličanov odkrito, soglasno in vedno rastoče zmiraj bolj jasno dokazuje, da mir, red in pravo prospevanje cvetó vzlasti pri narodih pod varstvom in vodstvom cerkve, one cerkve, katere je sveta naloga, opozarjati vsakogar na njegove dolžnosti po krščanskih zapovedih, združevati bogate in reveže v bratski ljubezni ter dvigati in krepiti srca v poskušnjah izvirajočih iz teka časnih stvari.

Da bi naša naročila in naše želje pač našle svoje potrdilo v opominu sv. Pavla do Rimljanov, polnem apostolske ljubezni: Prosim vas tedaj . . . da se prenovite s ponovljenjem svojega duha. . . Kdor deli, (naj deli) v priprostosti, kdor je čez druge postavljen, v skrbi, kdor usmiljenje skazuje, v veselji Ljubezen bodi brez hinavščine; sovražite hudo, držite se dobrega. Z bratovsko ljubeznijo se med seboj ljubite, spoštovanjem si pridite mej seboj nasproti. Ne bodite leni v skrbi, v upanju bodite veseli, v nadlogi potrpežljivi, v molitvi stanovitni, v potrebah svetim podeljajte, tuje radi sprejemajte. Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi. Bodite ene misli mej seboj. Nikomur ne vračujte hudega s hudim, prizadevajte si za dobro ne le pred Bogom, ampak tudi pred vsemi ljudmi (Rim. 12, 1—17.)

Kot zagotovilo teh dobrot vsprejmite apostolski blagoslov, kateri radostni v Gospodu podelimo Vam, častiti bratje, vašim duhovnom in vašemu ljudstvu.

V Rimu, 18. januarja 1901, v 23 letu naše vlade.

Leon XIII. papež.

predvsem ono pridobitnih in gospodarskih zadrug, in z izvrševanjem tiskarske obrti pospeševati pridobitev svojih članov. Zadrugi delež znaša 500 K, načeljuje zadrugi upravni svet, sestojč iz 9 članov, ki jih izvoli občni zbor na dobo treh let. Prvi provizorični upravni svet sestoji iz gospodov: dr. Iv. Šusteršič, Fr. Leskovic in Ivan Vencajz, vsi v Ljubljani.

Umrl je v Šrebreljah na Goriškem župan g. Andrej Rejc. — V Gorenji Radgoni je umrla gospa Marija Kurboš, občespoštovana mati gospoda predstojnika gornjegradskega. — V ptujskem okraju dobro znani zdravnik g. dr. Ezbert Kleinsasser je umrl v Opavi. — Dne 9. t. m. je umrl v župniji vranski na Štajerskem najst. mož Matija Pukhart v 95. letu svoje starosti. Pokojnik je bil mož kremenitega značaja in vzgledno lepega krščanskega življenja. Nikdar bolan ostal je čil na duhu in na telesu do zadnjega ter z lahka opravljal razna domača opravila. Vdeležba pri pogrebu je bila velika. Tudi mnogo domače in ptuje gospode izkazalo je zadnjo čast blagemu starčku. Pokopal ga je njegov unuk Lud. Schiffer ob asistenci treh domačih gospodov.

Katoliškonarodna organizacija na Štajerskem. C. kr. namestništvo v Gradcu je potrdilo pravila »Katoliško političnega izobraževalnega društva« za šmarnski okraj. V nedeljo 21. t. m. ob 3. uri bode prvi glavni občni zbor. Bog blagoslovi delo tega društva v okraju, na katerega so se s posebno silo vrgli štajerski liberalci, ki so v svoje namene ustanovili »Slovensko kmetsko društvo«, katerega ustanovni shod tudi sklicujejo na dan 21. aprila ob polu 12. uri dopoldne. Katoliški narodnjaki na delo!

Gradnja bohinske železnice. Z Goriškega se poroča, da se je delo v predoru pri Podbrdom zaustavilo vsled diferenc, ki so nastale med podjetnikom gosp. Škrtom in inženjerjem gospodom Filipom. Inženjer Filip da je strasten nemški nacionalec, ki, kolikor se le da, domače delavce odriva od dela in najema na delo tujce, večinoma Nemce.

Slovenske predstave ob meji. Na Cvenu na Štajerskem se bo prihodnjo nedeljo ponavljala igra »Lurska pastarica«.

Koroške novice. Pri vojaškem naboru v Celovcu za osolico so od 520 mladeničev potrdili 153, to je 30 odstotkov. Pri naboru za mesto so od 200 mladeničev potrdili 43, to je 46 odstotkov. — Dopolnilne občinske volitve bodo v Celovcu dne 6., 8. in 11. pr. meseca. Volilo se bode deset odbornikov. — V Otmanjah je pogorela po dom. Kurčeva bajta. — Plavže v Heftu so dne 30. marca opustili. S tem je zopet uničen precejšen del velike obrti na Koroškem. Tako »napredujemo«! — 100. rojstni dan obhaja dne 17. t. m. A. Baumgartner v Rablju. Starka je še vedno čvrsta in opravlja razna domača dela. — Deželna vlada je priznala krojaškemu pomočniku Jos. Feldnerju v Vovbrah 20 kron nagrade, ker je dne 12. marca t. l. rešil šolarja A. Wenzler-a utopljenja. — Fr. Ožmalcu v Škocijanu je deželna vlada priznala nagrado 52 K 50 v, ker je rešil Marijo Nužej iz Klopinskega jezera. — Uslužbenki grofa Thurna v Pliberku, K. Kempel, je priznala deželna vlada častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje.

Kranjska hranilnica je imela včeraj svoj redni občni zbor. Iz 80. letnega poročila je razvidno, da je znašalo nje upravno imetje koncem l. 1900 70,110.053 K in se je lani zmanjšalo za 899.346 K, hipotečna posojila so znašala 31,976.317 K, 55% vlog, ki znašajo koncem poslovnega leta 58,091.759 kron, v primeri z letom 1899 manj za 1,268.552 K. V zadnjih štirih letih so se zmanjšale vloge za 7,815.982 K. Rezervni zaklad znaša po odbitih dovoljenih podporah 8,527.642 K. Za zgradbo nemškega gledališča je dovoljenih zopet 40.000 kron, ostalih podpor, ki jih omenimo pozneje, pa skupno 134.131.19 K. Ves čisti dobiček zavoda znaša 416.128 K.

Pri sv. Juriju ob Ščavnici se vršijo prihodnji četrtak obč. volitve. Bračkijanci napenjajo vse sile, da bi dobili obč. odbor v svoje roke.

Lutrovski tempel bodo kmalu zidali v Beljaku. Pozneje ga dobi i Št. Vid ob Glini. Denar za povsem nepotrebno stvar

teče seve iz blaženega »rajha«. Lutrovska agitacija postaja na Koroškem čim intenzivnejša.

Volivni shod ljubljanskih Nemcev se vrši prihodnji ponedeljek ob 8. uri v ljubljanski kazini. Razgovor bo o dopolnilnih volitvah v mestni zbor ljubljanski.

Predor v Logu. Kdor je bil kdaj v Rablju, je gotovo videl precejšen potok, ki teče od rablejskega jezera ob cesti na sv. Višarje tja dol proti Trbižu. Ta voda dela mnogo sitnostij in ovira delo v rudnikih, v katerih bi laže napredovalo, ako bi voda ne zastajala. Zato se je vlada odločila, da napravi iz Rablja predor v Log, po katerem se bo stekala voda v Koritnico in naprej v S. č. Delo se je začelo v Logu, in do zdaj so prevrtali že do 600 m., a ves predor, vodeč pod predelskim prelazom je preračunjen na 5 km. Odkar delajo predor, je Log pravcato oživel. Delavci-rudarji, ki so delali poprej v Rablju, delajo zdaj doma, a pri vrtnanju jim pomagajo vrlo električni stroji.

Občni zbor pekovskega pomoč. zbora v Ljubljani se je vršil včeraj pri g. Eg. Bončarju v Ljubljani. Predsedoval je g. Čad. Vršilo se je vpisovanje članov društva. Došle prošnje štirih podjetnikov, ki se pekovskega obrta niso učili, so se nepovoljno rešile. Tekom 14 dnij bode nov občni zbor.

Prebrisana Ljubljancanka. Sedemnajstletna Marija Vozlaček je svojemu staremu očetu Francetu Jamniku ukradla tisočak in pobegnila — v Ameriko. Ta vest je bila včeraj razširjena po Ljubljani. Stvar pa je samo toliko resnična, da je Vozlaček res ukradla svojemu staremu očetu 1000 gld. in da je samo hotela popihati v Ameriko. Vozlaček se je včeraj vrnila k svojemu staremu očetu in ga prosila odpuščenja. Stari oče je seve bil tako neprijetno ginjen, da je zahteval — tisočak nazaj, na kar jo je Micika zopet pobrisala proč. Istotam stanujoči nadstražnik Ažman je alarmiral hitro policijo in pričela se je za Miciko prava pravcata gonja. Micko so dobili na Dunajski cesti, a pri sebi ni imela nič denarja, ker ga je shranila pri neki prijateljici, natakariči na Rakeku.

Hrvaška delavska zveza se je osnovala v Zagrebu; namen jej je delavska organizacija po krščanskih načelih in v narodnem duhu. Njeno glasilo je »Glas Naroda«. Na slovanskem jugu prosluli narodni prvoboritelj dr. Bresztyenszki, Rubetić in dr. Banjavčić v posebni okrožnici toplo priporočajo zvezo hrvaških delavcev. Mej drugim pišejo: »V velikem društvenem gibanju, ki je minulo stoletje preplavilo vse države in narode, razvil se je s posebno močjo pokret v delavstvu. Njegov pričetek je iz dobe, ko je v nekih deželah prevladala misel neomejene svobode v nasprotju z vsako vero, osobito s pozitivno krščansko vero in narodno mislijo. Zato je to gibanje, ki je plod krivih naukov brezbožnih filozofov, krenilo jako nevarnim pravcem. Vsled slabih razmer, v katerih so široki delavski krogi, se je rodilo ono gibanje, utelešeno v soc. demokraciji, ki silno ovira zdravi razvoj društvenega organizma, ker je soc. demokracija zavrgla versko čustvo in pojem domovine in hoče delavstvo organizovati za prevrat. Od soc. demokracije preti nevarnost, ako se veliki deli naroda odvrnejo od mirnega in vstrajnega dela za zmago resnice in pravice, kakor jo uči krščanstvo, odnosno katoliška cerkev. Soc. demokracija je nevarna narodom, ki se morajo še boriti za svojo svobodo in narodno zjedinenje, kar delavske sloje odvrta od sodelovanja v narodni borbi. In takovo socijalsko gibanje je prodrlo tudi na Hrvaško s podporo iz Nemčije ter širi po domovini svoja pogubna načela. To bi moglo roditi jako slabe posledice, kakor so pokazali dogodki l. 1896. v Slavoniji. To je pred leti uvidel eden del delavcev samih ter s pomočjo nekaterih delavskih prijateljev ustanovil domoljubno in krščansko glasilo pod imenom »Glas Naroda«. Skozi tri leta je ta list odločno odbijal navale soc. demokracije in dosegel lepe vspehe. Toda treba je še odločnejšega dela za delavsko organizacijo na krščanskem in rodoljubnem temelju. »Glas Naroda« mora izhajati vsak teden po nizki ceni in postati glasilo celokupnega hrvaško-slovenskega delavstva proti pogubni

soc. demokraciji. Ako »Glas Naroda« dobi vsaj 1000 naročnikov, cena mu bode 3 gld. na leto. — Mi toplo priporočamo to veljavno podjetje v korist jugo-slovanskega delavstva.

Talijska rešitev življenja v znesku 52 K 50 h je priznala deželna vlada učencu lesne obrtne šole v Kočevju Josipu Primoschu, ker je 23. decembra 1900 rešil iz vode 15 letnega Adolfa Kresse iz Koveljev.

Trgovinska strokovna poročevalca za inozemstvo. Ker je pismena ekspertiza pokazala malo zanimanja v tukajšnjem zborničnem okolišu za to akcijo, in bi bil obisk Ljubljane združen s precejšnjo izgubo časa, poročevalca ne prideta v Ljubljano.

Izgubil se je Janez Kristanc iz Trziča, sedmošolec v Kranji. Že delj časa je bil nekoliko umobolen. Bil je sedaj na počitnicah pri svojih stariših v Trziču. V torek okoli pol 10. ure zjutraj je odšel proti sveti Ani in od tedaj ga pogrešajo. Star je 19 let, srednje postave, nosi črno obleko. S seboj je vzel krstni list in šolsko spričevalo prvega semestra. — Bati se je, da se mu je pripetila kaka nesreča. Kdor ga je morda videl, naj naznani to njegovim žalostnim starišem Jeri ali Matevžu Kristanc v Trziču.

Tlakovanje pri električni železnici v Ljubljani je prevzel tukajšnji kamnoseški mojster g. Al. Vođnik.

Poskušen samomor v Ljubljani. V enem tukajš. hotelov se je danes zjutraj poskušala usmrtiti neka Lukrecija Atzel, ki ima teto v Ljubljani. Ta teta še ni dolgo v Ljubljani in stanuje pri Grajzerju na Dunajski cesti. Včeraj je šla Lukrecija svojo teto obiskat, na kar se je zvečer zopet vrnila v hotel. Danes je prišla k Lukreciji njena teta ter se skoro poslovila. Skoro na to se je Lukrecija zaklenila in hišina je slišala v njeni sobi neko ropotanje. Ker Lukrecije Atzel le ni bilo iz sobe, udrli so v sobo in jo našli močno ranjeno. Spustila je na-se pet strelcev, vendar se ni usmrtila. Lukrecijo Atzel, ki se je pripeljala v Ljubljano predvčeršnjim, so odpeljali v bolnišnico.

Prodaja kruha v Ljubljani. Pekovska zadruga v Ljubljani je dobila obvestilo mestnega magistrata, da je mestni magistrat prepovedal na podlagi razsodbe upravnega sodišča takim prodajalcem živil (branjcem in prodajalcem kruha), kateri napravljajo testo za kruh doma in ga prineso v pekarno ali ga celo doma speko in potem tak kruh prodajajo, ne da bi imeli obrtno pravico za pekarski obrt, napravljati testo za kruh.

»Društvo služabnic za zaničevane duhovnike«. »Narod« in »Soča« sta s silnim hruščem poročala laž, da se je v cerkvi sv. Ignacija na Travniku oznanilo, da se osnuje društvo služabnic, kateremu bo naloga: moliti za zaničevane duhovne. Naše dekle, dejala sta liberalna lista, bodo od zdaj naprej v tednu delale, ob nedeljah pa molile za duhovne. — Iz Gorice se sedaj poroča, da je ta »Narodova« in »Sočina« vest debela laž. Pri sv. Ignaciju v Gorici se ni o tem nič omenilo, se ne snuje nobeno novo društvo, ne služabnic in ne služabnikov!

Velik požar. Pogorelo je na Blanci v rajhenburski župniji dne 9. t. m. šest posestnikov. Zgorelo je 21 poslopij. Pri požaru se je ponesrečila stara Mlinarička ter zgorela. Škode je okoli 40000 kron.

Samomor kočijaža. V Pevmi se je zastrupil 45letni kočijaž Ivan Rebek, bivajoč navadno v Trstu. Pri njem so dobili pismo, v katerem prosi svojo ženo oproščenja radi storjenega obupnega koraka.

Dve nesreči na Savi. Včeraj zjutraj ob 6. uri se je nevarno poškodoval tovarniški delavec Jan. Žen. Sredo telesa ga je namreč zadel večji kos železa in ga znatno poškodoval. — Prejšnji večer je pri odpiranju vode na jez spodrsnilo delavcu Mik. Ravnik in ga je vijak tako nevarno udaril, da so ga morali odnesti na dom. Mož bi bil v tem slučaju potreboval tri roke, da bi se bil izognil nesreči. Ali bi ne kazalo, da bi tako težko delo opravljal dva moža?

Pri rezanju kruha prerezala — trebuh. Iz Maribora se poroča: Žena strojevodje gospa Gen. Sluga je rezala kruh. Pri

tem ji je ostri nož spodrknil in ji prerezal trebuh. Rana je nevarna, tembolj, ker je bilo pričakovati skoro veselega rodbinskega dogodka.

Tatvina. Pekovskemu vajencu Jos. Ivanu pri Bončarju pred Škofijo je vajenec J. Ž. ukradel iz spalnice srebrno žepno uro, vredno 28 K, ter z njo pobegnil.

Neumestne šale žalosten izid. S Štajerskega se poroča: Na praznik Marijinega oznanjenja dopoldne, (dočim so vsi drugi pri »Kukovich« odšli k večernicam), ostala sta doma 18letni Martin Kukov in njegova šletna sestra. Za šalo pravi Martin, da hoče poskusiti, kako se ljudje obešajo. Poskuša, jermen mu zadrigne vrat, deklica mu ne zna pomagati — in ko so drugi prišli na dom, bilo je že prepozno.

Dvoboj mej hlapci. Pri ogerskem baronu Solymossy-ju sta služila hlapca Anton Vorcsak in Jos. Szuros, ki sta se oba zatelebila v hčer višjega hlapca Kulcsarja. Ker pa je naravno oba nista mogla peljati pred matričarja, sta sklenila v dvoboju rešiti vprašanje, čegava naj bo Kulcsarjeva. V to svrhu sta si izbrala prav primerno orožje — gnojne vile in se s štirimi sekundanti podala na travnik. Kot divja sta naskočila drug drugemu in v malo trenutkih se je zgrudil Vorcsak mrtev na tla. Silen udarec nasprotnikov ga je zadel v sence. Toda Szuros se ni dolgo veselil zmage, kajti orožniki so ga s pričami vred odvedli kot ubijalca v zapor.

Prva mednarodna razstava na Srbskem. Srbsko kraljestvo se pripravlja za prvo mednarodno razstavo, pri kateri bodo izložena: sredstva za hrano, kuharska umetnost in zdravilstvo. Pokroviteljica izložbe bode kraljica Draga in ravnatelj izložbe strokovnjak v prirejanju takih razstav, Čeh Robert Kulka iz Prage. Razstava se odpre 12. majnika.

Razstavo psov prirejajo v Milanu. Oglašeni je že čez 500 pasjih udeležnikov, med njimi jako velike živali.

Društva.

(Zabavni večer) priredi katoliško društvo za mladeniče v Ljubljani v nedeljo, dne 24. aprila t. l. ob 7. uri zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulice št. 10. Vspored: 1. Dr. G. Ipavec: Lastovski v slovo, zbor. 2. Iv. K. Knahl: Slovian, zbor. 3. A. Medved: Vladimir in Varjag, deklamacija. 4. Govor. 5. Sinovo maščevanje ali Spustaj očeta! Igrkaz v treh dejanjih. Spisal M. E. Levéque, poslovenil I. J. — Prosta zabava. — Vstopnina: Sedeži 1.—5. vrste 60 h, sedeži 6.—10. vrste 40 h, stojišče 20 h. — Preplačilo za društvene namene se hvaležno sprejemajo.

(Ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) priredé veselico na korist družbi sv. Cirila in Metoda v nedeljo 14. aprila 1901. l. v Sokolovi dvorani »Narod. doma«. — Vspored: 1. Sekstet iz opere »Wormski orožar« od Lortzinga. 2. Muzikalični klovn. 3. »Možiček«, pantomina Benjamina Ipavica. 4. Izlet v južno Afriko, humoristično predavanje. 5. »Avtomati«, komičen prizor. 6. Senčnate podobe. 7. »Špiritist«, komičen solonastop g. Mister Harrisona iz Chicaga. 8. Mister Bob Like, Porter iz Dublina. 9. 5 sester Barrison. 10. Pevske točke. — Godba — Pevske točke proizvajajo iz posebne prijaznosti privatni pevski klub, godbene pa sl. meščanska godba ljubljanska. — Po končanem programu se odpre čestitim obiskovalcem razstava abnormitet iz največjega svetovnega cirkusa Barnum & Bailey. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina za osebo 80 vin.; dijaki 40 vin.; otroci prosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Posojilnica v Spodnjem Dravogradu) je imela v minulem 13. upravnem letu 274.194 K denarnega prometa. Pristopilo je 32 zadružnikov, izstopilo je 10 zadružnikov, ostalo je 593 zadružnikov z 1588 deleži. Novih hranilnih knjizic se je izdalo 98, uničilo pa 57, obstoji torej 424 knjizice za 256.366 K 29 h, in znaša povprečna vloga 604 K 16 h. Posodilo se je na novo 51 zadružnikom, 36 zadružnikov je pa posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je torej 558, ki dolgujejo skupaj 244.474 K, ali povprek 417 K 50 h. Čistega dobička je bilo 1638 K 64 h, kateri se po sklepu občnega zbora razdeli za dobrodelne namene in sicer: za Crneško cerkev za bandero 150 K, za dobrodelne namene 1000 kron. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera je narasla na 16.182 K 10 h. Posojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«, katera je zadnjo revizijo izvršila dne 19. julija 1900.

Narodno gospodarstvo.

Meseca marca se je oddalo mnogo pošiljatev, ki so nevročljive in jih je poštno ravnateljstvo odprlo, a ne ve, kdo jih je odposlal. Od teh so oddane v Krškem (Buršič), v Žužemberku (Skele), v Metliki (Bajuk, Batkovic, Matjašič), v Ljubljani (Brolich), na Vrhniki (Grom), v Cerknici (Stovan), v Mengšu (Vraničar).

Dotični oddajalci, ki žele, da se jim ta pisma vrnejo, so s tem vabljeni, da dokažejo svojo lastninsko pravico do njih potom dotičnega poštnega urada ali pa neposredno na podpisnem c. kr. poštmem in brzojavnem ravnateljstvu.

V slučaju da tekom enega leta nikdo ne dokaže lastninske pravice do teh pošiljatev, proda se njihova vsebina, v kolikor je v to prikladna, na javni dražbi ter se zaračunijo izkupljeni, v pisnih eventualno najdeni in k poštmem nakaznicam spadajoči zneski na korist poštnega erarja. Vsebinsko ostalih pošiljatev se pa uniči.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. aprila. Sprejem, kateri se je tu včeraj priredil pruskemu pevskega društva iz Kolina, se je razvil v veliko pangermansko demonstracijo, kakoršna se v nobeni drugi državi ne bi trpela. Posebno značilno je to, da je bil pri tej velikonemški demonstraciji navzoč tudi avstrijski učni minister, ki je Pruse pozdravil. To je jasno znamenje, v kakem tiru se giblje sedanja avstrijska politika. Pevce pozdravila sta tudi nižjeavstrijski cesarski namestnik in bavarski poslanik. Dasi pevska društva nimajo naravnost političnega namena, je vendar sodelovanje tako odličnih uradnikov pri vsprejemu, ki je imel značaj politične demonstracije, vzbudil veliko senzacijo.

Dunaj, 12. aprila. Pri današnji seji antialkoholnega kongresa je poslanec francoskega vojnega ministerstva Richard naznanil, kako nastopa tam vojno ministerstvo proti alkoholizmu. Citiral je okoliščino generala Gallifeta, ki je ukazal, da se vsajkom ne sme prodajati žganje in vpijančljivi likerji brez izjeme. Ta ukaz je šel na vse kantine v kasarnah in se raztega tudi na krčme v taboriščih in pri manevrih.

Berolin, 12. aprila. Veliko senzacija vzbujata tukaj vest, da se princ Louis Napoleon poroči z rusko veliko kneginjo Heleno, hčerjo ruskega velikega kneza Vladimira. Prinčezinja je vzbudila svoječasno veliko pozornost, ker je razbila zaroko s princem Maksem bavarskim. Princ Louis Napoleon je došel na Riviero, kjer biva sedaj prinčezinja Helena s svojo materjo.

Berolin, 12. aprila. Iz Sofije se javlja, da je bil načelnik macedonskega revolucionarnega odbora zaprt. A ta korak ne bo imel ugodnih posledic. Pričakuje se, da bodo demonstracije še hujše.

Toulon, 12. aprila. (C.B.) Predsednik Loubet je po noči odšel v Montélimar, kamor je došel danes zjutraj. Slovo od genuveškega vojvode je bilo zelo prisrčno.

London, 12. aprila. O vesti, ki se je širila na evropskih borzah, da

so ujeli Angleži generala Botho, ni tu ničesar znanega.

London, 12. aprila. Poluradno poročajo iz Kapstadta, da se je Botha vnovič sošel s Kitchenerjem.

Kolin, 12. aprila. „Köln. Ztg.“ javlja iz Pekina 10. t. mes., da so stotnika Bartscha ustreljenega v hrbet našli mrtvega blizo poletne palače. Roparski umor je izključen, ker so našli pri njem uro in denar.

London, 12. aprila. Brzojavka iz Pekina javlja, da je Rusija glede mandžurijske pogodbe izpremenila svojo taktiko. Rusija hoče odslej Kitajsko strahovati in s pritiskom od nje dobiti nadaljnih koncesij.

Umrli so:

10. aprila. Ursula Bohte, delavka, 75 let, Stari trg 30, mrvovod.

11. aprila. Alojzij Pogačnik, posestnika sin, 3 mesece, Miklošičeva cesta 6. bronchitis catarrh. — Frančiška Such, gostija, 86 let, Poljanska cesta št. 26, plućnica.

V bolnišnici:

7. aprila. Katarina Grad, posestnika hči, 4 1/2 leta, combustio.

8. aprila. Ivan Železnik, gosač, 80 let, ostarelost. — Josip Mari, dninar, 66 let, naduha.

9. aprila. Fran Blokar, gosač, 34 let, nephritis. — Lovro Turšič, gosač, 66 let, ostarelost. — Aleks. Panchieri, prodajalec ovočja, 71 let, plućnica. — Ivan Kokalj, stolar, 18 let, abscessus cerebri. — Helena Ogrinec, gostija, 84 let, ostarelost.

Žitne cene

dné 11. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7.88	do 7.89
„ maj-junij	7.90	7.91
„ jesen	7.94	7.95
Rž za pomlad	8.07	8.08
„ maj-junij	8.01	8.02
„ jesen	7.11	7.12
Turšica za maj-junij	5.48	5.49
„ juli-avgust	5.61	5.62
„ september-oktober	5.80	5.81
Oves za pomlad	7.08	7.09
„ maj-junij	7.01	7.03

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.65	do 8.20
„ južne zel.	7.90	8.25
Rž	7.90	8.15
Ječmen	7.30	8.25
„ ob Tisi	7.20	8.25
Koruza ogerska	5.70	5.80
Činkvant	6.75	7.10
Oves srednji	6.95	7.10
Fizol	8.00	10.00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mre

Ura	Čas opažanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetevi	Neb	Padavina v 24 urah
11	9 zveč.	732.8	10.1	sr. vzh.	jasno	
12	7. zjutr.	731.9	8.7	sl. jzah	sk. jasno	0.0
	2. popol.	730.1	16.2	p. m. zah.	del. jasno	
Srednja večerajšnja temperatura 11.3 normale: 8.9						

Poslano.

376 2-1

P. n. gg. udom o. kr. kmetijske družbe kranjske!

Vsled pomote pri štetju sadnega drevja se je sedaj, ob zvršeni odpošiljavi vseh naročil skazalo, da je v zalogi še precej visokodebelnih jablan, hrušek in češpelj. Podpisana družba s tem preključuje objavo v »Kmetovalcu«, da ne sprejema več naročil, temveč naznanja, da se bo drevje še oddajalo. Drevje je še popolnoma nemuževno in je torej še 14 dni čas za saditev.

Č. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Zahvala.

373 1-1

Za mnogobrojno izraženo sožalje ob smrti iskreno ljubljene, nepozabna nam soproge, oziroma matere, gospe

Ernestine Gabršek

načuotiteljve soproge

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo predrage rajnice k poslednjemu počitku, izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dné 10. aprila 1901.

Žalujoči ostali.

Učenec

se sprejme takoj za sedlarski obrt

F Wisjan, sedlar, Ljubljana, Rimska cesta II.

Emajlna glasura, prava, uporabljiva za predmete, kateri se mnogo rabijo, n. pr. umivalniki, železje, les, kositar, kameniti predmeti, vodovodne škotlje, kojim dá porcelanu slično prevlako. V škotljah po 1/2 in 1 Ko. se dobiva pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani,** Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju. 228 3 12-9

Sprejme se 255 4-2

učenec

v trgovino z mešanim blagom.

Kie — pové upravništvo »Slovenca«.

V najem se oddá:

kovačnica, ključavničarska delavnica, več hlevov, skladišč in drugih večjih prostorov.

Natančneje je izvedeti pri g. J. J. Kantz u, Ljubljana, Rimska cesta št. 16. 348 5-4

Učenca

za trgovino z mešanim blagom, kateri je dovršil ljudsko šolo, ter je poštenih starišev, sprejme takoj pod dobrimi pogoji 374 3-1

„Konsumno društvo v Cirknici“

Koledar katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1901
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Katoški Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

117 26-15

Umetnijski zavod za slikanje na steklo B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve. Ceniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili!

Železo za stavbe, traverze, železniške šine, štorje za strop, sveži roman in portland cement, stedinike nove vrste (že obzidane), razne okove v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri

Karol Kavšeka naslednik

Schneider & Verovšek

trgovina z železino na debelo in na drobno
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Velika zaloga najboljših poljedelskih strojev, kakor: mlatilnic, gepeljnov, slamo-reznic, jeklenih plugov, posnemalnikov za mleko itd.

Slovenski ceniki od strojev brezplačno in franko!

Dunajska borza.

Dné 12. aprila.

Skupni državni dolg v notab	98.35
Skupni državni dolg v srebru	98.10
Avstrijska zlata renta 4%	117.85
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97.60
Ogerska zlata renta 4%	117.85
Ogerska kronska renta 4%, 200	93.10
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	165.50
Kreditne delnice, 160 gl.	703.50
London vista	240.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117.62 1/2

Dné 11. aprila.

3 1/2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	182 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	169.75
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207. —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35
Tisne srečke 4%, 100 gl.	141.75
Dunavske vravnave srečke 5%	257.75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107. —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.35
Prijoritete obveznice državne železnice	—
„ južne železnice 3%	346.20
„ južne železnice 5%	122.80
„ dolenskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gl.	398. —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	400. —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	48.75
Ogerskega	5
25.50	25.50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	17.10
Rudolfove srečke, 10 gl.	58. —

Salmove srečke, 40 gl.	204. —
St. Genis srečke, 40 gl.	232. —
Waldsteimove srečke, 20 gl.	389. —
Ljubljanske srečke	58.75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	282. —
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6250. —
Akcije tržaškega Loyda, 500 gl.	846. —
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	104. —
Splošna avstrijska stavbinska družba	153. —
Montanska družba avstr. plan.	484. —
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	461. —
Paolinski rubljev 100	253.50

Nakup in prodaja vsakovrstnih dravnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulabina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „**M E R C U R**“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Ströbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.